

AUDIT ZDROJOV OBCE GRANČ - PETROVCE

A) Z HISTÓRIE OBCE

O zakladateľoch obce v súčasnej dobe nie sú žiadne vedecké podložené poznatky. Archeologické nálezy z neďalekého Dreveníka dokazujú, že prví ľudia zanechali po sebe stopy z obdobia okolo roku 4000 pred našim letopočtom a na mieste Spišského hradu o niečo neskôr. Je preto pravdepodobné, že aj na území obce pulzoval život pred viacerými tisícročiami...

Najstaršie zmienky o obidvoch častiach obce Granč-Petrovce siahajú do obdobia po tatárskom vpáde, kedy tu boli dve samostatné obce. Údajne okolo roku 1240 prišli do obce, obývanej Slováckmi, maďarskí kopijníci na čele s vojvodom Petrom a usadili sa na mieste kde bol starý kaštieľ. Pôvodní obyvatelia nazvali túto časť Petrovce – prvá písomná zmienka o nej je z roku 1292. Pôvod názvu Granč – druhej časti obce, ktorá sa prvýkrát spomína v roku 1344, doteraz nie je známy. V jednej i druhej časti boli zemianske rodiny. V Granči užívali meno „deGrancs“, v Petrovciach „Petróczyovci“. Niektorí z nich boli významnými osobnosťami. Napríklad okolo roku 1600 bol Baltazár Petróczy kastelánom Spišského hradu a dvaja rodáci z Granča boli Spišskými kanonikmi. Z listín, týkajúcich sa majetku vysvitá, že viacerí zemanovia boli v rodinnom pomere so zemanmi zo Žehry i z Harakoviec.

V roku 1876 sa v obci narodil Štefan Petróczy, významný priekopník v konštrukcii vrtuľníkov, pôsobiaci v Rakúsku. Zomrel v roku 1957 v Budapešti. Jednou z významnejších udalostí obce je odpredaj časti Petróczyovského majetku goralským osadníkom zo Ždiaru, ktorých 14 rodín sa sem presídlilo v roku 1904. V obci sú zachované dve stavebné pamiatky. Prvou je renesančný Kostol sv. Martina. O jeho vzniku sú dva záznamy: podľa kanonickej vizitácie z roku 1693 dali kostol postaviť luteránski zemepáni v roku 1613. Podľa záznamov na fare v Žehre dal kostol postaviť Baltazár Petróczy, kastelán Spišského hradu, v roku 1626. Pre kostol je charakteristická predstavaná veža so štítkovou atikou. Tento stavebný štýl prišiel na Spiš z Poľska. Dodnes je zachovaných viacero takýchto zvoníc (Kežmarok, Podolíne, Vrbov ale aj neďaleké Harakovce), pre ktoré sa zaužíval názov „Spišská renesancia“. Kostol bol v roku 1779 uzatvorený pre veľké statické poruchy a obnovený bol v roku 1815. Keďže bol v interiéri veľmi tmavý, urobili na severnej strane veľké okno, zadovážili nový oltár, kazateľnicu, lavice a zástavy. Z umeleckých pamiatok kostola je najcennejší pôvodne hlavný, dnes bočný renesančný oltár sv. Martina biskupa z roku 1635. Cenné sú aj: cínový tanier z roku 1669, zvony zo 17. storočia, v sakristii barokový reliéf sv. Rozálie a drevorezba z 18. storočia.

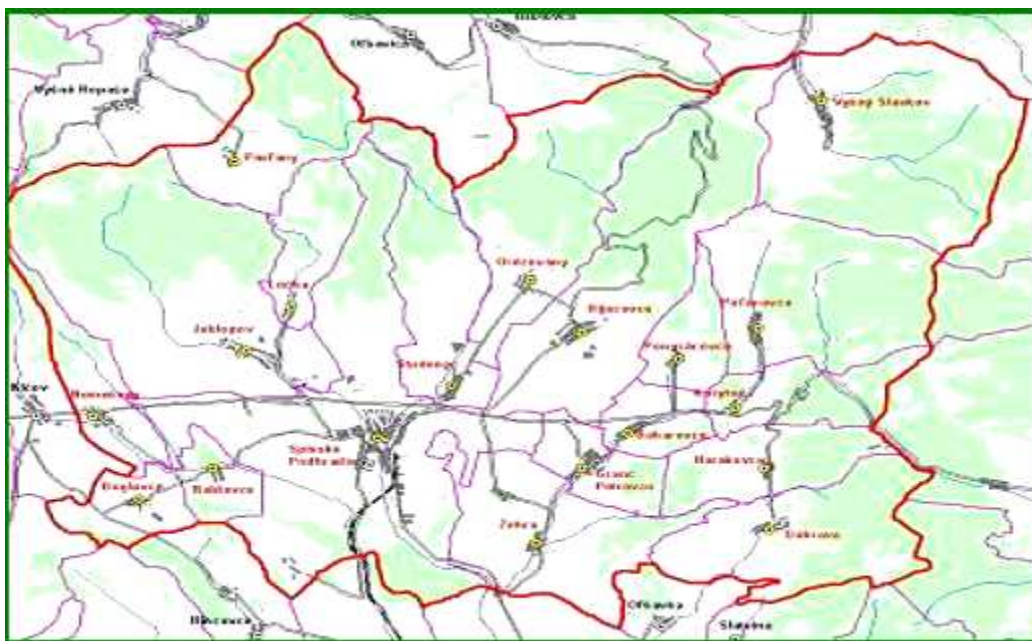
Druhou stavebnou pamiatkou je barokový kaštieľ zo začiatku 19. storočia. V roku 1815 Zuzana a Klára Petróczy vyznačili miesto pre kaštieľ na pozemku Alojza Petróczyho. Tu sa narodil aj spomínaný Štefan Petróczy. Neskôr bola v budove kaštieľa zriadená škola, ktorá tam sídli dodnes. Zrekonštruovaná bola v roku 1990.

Pôvodný Kostol sv. Martina v poslednom období už bol vzhľadom na počet obyvateľov malý, preto sa obyvatelia obce rozhodli postaviť nový kostol. Podľa projektu Ing. arch. Pavla Repku bol postavený za 16 mesiacov, vďaka veľkej obetavosti, pracovitosti a odbornosti obyvateľov obce, pod vedením starostu Emila Mihaľáka a predsedu cirkevného výboru Martina Leskovského. Od roku 1994 majú v obci Granč-Petrovce nový Kostol sv. Martina, ktorý svojou 25 m vysokou vežou vytvoril impozantnú dominantu obce. V interiéri dominuje drevený reliéf sv. Martina od akademického sochára Štefana Kovaľa. Na stavbu kostola veľkodušne prispeli aj dobrodinci z blízkeho i ďalekého okolia. Vysvätili ho 30. 10. 1994.

B) ANALÝZA SÚČASNEJ SITUÁCIE V OBCI

Spišská obec Granč-Petrovce je situovaná vo východnej časti Hornádskej kotliny, na úpätí pohoria Branisko v nadmorskej výške 450 m. V tesnej blízkosti obce sa nachádzajú významné historické pamiatky – Spišský hrad, Spišská kapitula a ranogotický kostolík v Žehre, ktoré sú zapísané v Zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Od okresného mesta – historickej Levoče, je vzdialená 21 km, dostupná je odbočením z hlavnej cesty 18 (E50) pri obci Beharovce. V súčasnosti má obec 576 obyvateľov.

Spolu s ostatnými 17-timi obcami a jedným mestom sú členom mikroregiónu Spišský hrad – Podbranisko.

Mapa mikroregiónu Spišský hrad-Podbranisko

Obec Granč - Petrovce je tiež členom Združenia miest a obcí Slovenska.